

не так за дві — ні, за півтора години, тоді добємо торгу.

Вертаючи до міста, о. Григорій хотів звести бесіду на який иньший предмет, бо се діло вважав уже до половини полагодженим, та о. Ясинецький не дав йому прийти до слова — Мене вважають у цілій околиці за посередника в роздаванню лекцій. Та се пусте, як уважають, але я маю до того вдачу. Тут треба троха обсервації, багато досвіду. Треба глядіти на те, щоб учитель годив ся вдачею зі своїм учеником, се перше. Найліпший педагог може бути найгіршим для найліпшого ученика, коли вони не годять ся вдачачи, коли не відповідають собі. Се моя перша засада, котру я випробував. Тому стараю ся дспарувати ученикови учителя. Нераз буває так, що я двом старшим хлопцям велю поміняти ся за лекції. Мені дуже на тім залежить, аби з мого посередництва був добрий успіх, инакше втратив би я довірє. Виємок отсей Остап Копач. Він усюди підбереть ся, бо то незвичайний чоловік. Він у мить зрозуміє, пізнає свого ученика. Тому то я раю його тобі. Він ріжнить ся від своїх ровесників і що, бачиш, рідше лучаєть ся у Русинів, се у нього графічні рідкості. Наш пересічний хлопець візьме ся відразу енергічно до справи, здавалось би по початках, що доведе до великих успіхів, та потім зупинить ся в половині дороги і покине. Тому то нема у нас людей вироблених, яких мають иньші народи. Тому ми не поступили наперед враз з иньшим. Се наша національна иба. Так само з точністю, що йде в парі з енергією. Знаєш, чому ученик спізняє ся до школи? Не все через лїнивство, або що хотів довшє поспати — він неточний. Він не розуміє, що чоловік точністю показує і висшу культуру і висше образованє. А Копач належить до тих нечисленних виємків — сей чоловік далеко зайде і честь принесе свому народови. Я за ним не від нині стежу: і в гімназії і на правах і тепер у суді. Бідував страх, сам удержував ся від малку до нині, але все був точний, енергічний і серіозний. А коли його побачиш, то я певний, що тобі на перший погляд не подобаєть ся: здаєть ся, не вміє двох до купи зчислити. Та се також добре свідчить про нього, бо нема в ньому бляги, фанфаронства, тої страшної недуги людського характеру. Коли він тобі скаже надумавшись, що твоя доня зложить вступний іспит до семінарії, то можеш бути певен, що так буде. Та я ані слова не прибильшую. Сам доконаєш ся, що